Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)

12. februar 2020 *

»Præjudiciel forelæggelse – artikel 267 TEUF – gennemførelsen af en præjudiciel afgørelse fra Domstolen – beføjelsen for en højere retsinstans til at give pålæg om den nærmere fremgangsmåde for gennemførelsen – medlemsstaternes procesautonomi – effektivitetsprincippet – iagttagelse af retten til forsvar«

I sag C-704/18,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Spetsializiran nakazatelen sad (særlig domstol i straffesager, Bulgarien) ved afgørelse af 30. oktober 2018, indgået til Domstolen den 12. november 2018, i straffesagen mod

Nikolay Kolev m.fl.

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, E. Regan, og dommerne I. Jarukaitis, E. Juhász, M. Ilešič og C. Lycourgos (refererende dommer),

generaladvokat: H. Saugmandsgaard Øe,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

– Europa-Kommissionen ved F. Erlbacher, R. Troosters og Y. Marinova, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 267 TEUF.

* Processprog: bulgarsk.

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en straffesag mod Nikolay Kolev m.fl. (herefter »de tiltalte«), i alt otte personer, der er tiltalt for at have begået forskellige strafferetlige overtrædelser som toldere i Bulgarien.

Retsforskrifter

EU-retten

3 Artikel 6 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/13/EU af 22. maj 2012 om ret til information under straffesager (EUT 2012, L 142, s. 1) med overskriften »Retten til information om tiltalen« bestemmer i stk. 3:

»Medlemsstaterne sikrer, at der, senest når grundlaget for tiltalen forelægges for en domstol, gives detaljeret information om tiltalen, herunder den strafbare handlings art og den juridiske kvalificering af den, og om karakteren af den mistænkte eller tiltalte persons påståede deltagelse i udøvelsen af denne strafbare handling.«

4 Dette direktivs artikel 7 med overskriften »Adgang til aktindsigt i materiale i sagen« bestemmer i stk. 3:

»Med forbehold af stk. 1 skal aktindsigt i det i stk. 2 nævnte materiale gives i tide til, at det reelt bliver muligt at udøve retten til et forsvar, og senest, når grundlaget for tiltalen forelægges for en domstol til bedømmelse. Kommer de kompetente myndigheder i besiddelse af yderligere materiale, gives der aktindsigt heri i tide til, at materialet kan tages i betragtning.«

Bulgarsk ret

5 I henhold til artikel 249 i Nakazatelno protsesualen kodeks (strafferetsplejeloven) kan en ret indstille straffesagens retslige del og sende sagen tilbage til anklagemyndigheden med henblik på at afhjælpe procedurefejl i forbindelse med denne sags indledende del, vedrørende den information, der skal gives til den tiltalte om den tiltale, der er rejst imod ham, og vedrørende adgang til aktindsigt i materiale i sagen.

6 Som det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, er den nationale lovgivning, der finder anvendelse på de faktiske omstændigheder i hovedsagen, til hinder for, at en retsafgørelse truffet på grundlag af strafferetsplejelovens artikel 249 kan ændres, efter den er truffet.

7 I strafferetsplejelovens artikel 368 og 369 i den affattelse heraf, som var gældende på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i hovedsagen, var der fastsat en ordning, der gjorde det muligt for personer, som var genstand for strafferetlig forfølgning, at opnå en endelig afslutning af straffesagen i sin helhed, dvs. ikke alene af selve retssagen, men også sagens indledende del, såfremt anklagemyndigheden havde gjort sig skyldig i væsentlige formelle mangler.

8 I henhold til strafferetsplejelovens artikel 369 skulle retten på tiltaltes begæring og efter at have konstateret, at den indledende del af straffesagen ikke var blevet afsluttet inden for en frist på to år fra tiltalen blev rejst, sende sagen tilbage til anklagemyndigheden med en frist til at afslutte sagens forundersøgelse og den indledende del af straffesagen enten ved tiltalefrafald eller ved at indbringe sagen til domfældelse. I sidstnævnte tilfælde havde anklagemyndigheden en yderligere frist til at udfærdige et anklageskrift og indgive dette til retten.

9 Hvis anklagemyndigheden ikke overholdt disse nye frister, skulle retten behandle sagen og afslutte straffesagen. Hvis anklagemyndigheden derimod afsluttede den indledende del af straffesagen og forelagde retten et anklageskrift inden for de fastsatte frister, skulle retten efterprøve procedurens

lovlighed og navnlig sikre, at der ikke forelå tilsidesættelser af væsentlige formforskrifter. Hvis den fandt, at der var sket sådanne tilsidesættelser, skulle retten på ny sende sagen tilbage til anklagemyndigheden med en yderligere frist til at afhjælpe de konstaterede tilsidesættelser. Hvis anklagemyndigheden ikke efterkom denne frist og ikke afhjalp de nævnte tilsidesættelser, eller hvis anklagemyndigheden foretog nye tilsidesættelser, skulle retten afslutte straffesagen.

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

10 De tiltalte har siden 2012 været genstand for strafforfølgning for i deres egenskab af bulgarske toldere at have deltaget i en kriminel organisation. Idet den forelæggende ret, Spetsializiran nakazatelen sad (særlig domstol i straffesager, Bulgarien), fandt, at afgørelserne om tiltalerejsning ikke var blevet vedtaget af det kompetente organ, og at de indeholdt tilsidesættelser af formforskrifter, blev sagen sendt tilbage til den kompetente anklager i den specialiserede anklagemyndighed med henblik på, at denne på ny skulle rejse tiltale mod de tiltalte. Sagen blev imidlertid i praksis afbrudt, og de fastsatte frister, der gjaldt for efterforskningen, er blevet forlænget flere gange.

11 I 2014 blev der til den forelæggende ret indgivet en anmodning om at iværksætte den i strafferetsplejelovens artikel 368 og 369 fastsatte procedure. I henhold til disse bestemmelser sendte denne ret sagen tilbage til anklagemyndigheden med fastsættelse af en frist til at afslutte sagens forundersøgelse, på ny at foretage tiltalerejsning og give meddelelse herom samt om efterforskningens indhold til de tiltalte og afslutte den indledende del af straffesagen, og dernæst havde anklagemyndigheden en yderligere frist til at udfærdige et anklageskrift og indgive dette til retten.

12 Efter anklagemyndighedens nye tiltalerejsning og indlevering af anklageskrift inden for de fastsatte frister, konstaterede nævnte ret nye proceduremæssige uregelmæssigheder til skade for de tiltalte, og sendte igen sagen tilbage til anklagemyndigheden.

13 Ved kendelse af 22. maj 2015 fastslog samme ret, at anklagemyndigheden ikke havde afhjulpet de tidligere konstaterede væsentlige procedurefejl og havde begået nye. Denne ret fastslog følgelig, at betingelserne for at afslutte straffesagen var opfyldt, og at de nævnte personer derfor havde ret til denne afslutning.

14 På trods af disse konstateringer traf den forelæggende ret imidlertid ikke afgørelse om afslutning af straffesagen i henhold til strafferetsplejelovens artikel 368 og 369, men traf, således som det fremgår af forelæggelsesafgørelsen i nærværende sag, beslutning om på grundlag af denne lovs artikel 249 at indstille den retslige del og igen sende sagen tilbage til anklagemyndigheden til dennes afhjælpning af procedurefejl dels vedrørende den information om tiltalen, der skal gives til de tiltalte, dels vedrørende adgangen til aktindsigt i materiale i sagen.

15 I forbindelse med behandlingen af appellen af denne kendelse af 22. maj 2015 fandt den ret, for hvilken der var iværksat appel, ved kendelse af 12. oktober 2015, at den forelæggende ret burde have afsluttet straffesagen i overensstemmelse med strafferetsplejelovens artikel 368 og 369, og sendte sagen tilbage til denne retsinstans med henblik herpå.

16 Ved kendelse af 11. november 2015 forelagde den forelæggende ret Domstolen den første anmodning om præjudiciel afgørelse, som gav anledning til dom af 5. juni 2018, Kolev m.fl. (C-612/15, herefter » Kolev-dommen«, EU:C:2018:392).

17 I domskonklusionens punkt 1 i denne dom fastslog Domstolen, at artikel 325, stk. 1, TEUF er til hinder for en national lovgivning, der indfører en procedure til straffesagers afslutning, såsom den, der er fastsat i strafferetsplejelovens artikel 368 og 369, for så vidt som denne lovgivning finder anvendelse på sager, der er indledt med hensyn til tilfælde af grov svig eller enhver anden ulovlig handling, der skader Den Europæiske Unions finansielle interesser på toldområdet. Domstolen tilføjede samme sted, at det

tilkommer den nationale ret at give artikel 325, stk. 1, TEUF sin fulde virkning, idet den, hvis det er nødvendigt, skal undlade at anvende nævnte lovgivning, samtidig med, at den skal sikre overholdelsen af de tiltalte personers grundlæggende rettigheder, og præciserede i nævnte doms præmis 70, at disse rettigheder omfatter disse personers ret til at få deres sag behandlet inden for en rimelig frist.

18 I samme doms præmis 67 præciserede Domstolen, at for det tilfælde, at en række foranstaltninger vil kunne overvejes med henblik på at gennemføre de forpligtelser, der følger af artikel 325, stk. 1, TEUF, tilkommer det den forelæggende ret at afgøre, hvilke af disse foranstaltninger der skal anvendes. I denne henseende overvejede Domstolen muligheden for, at den forelæggende ret – eftersom anklagemyndigheden havde fremlagt et anklageskrift for retten inden for de fastsatte frister – at indlede straffesagens retslige del og selv afhjælpe eventuelle uregelmæssigheder, der var indtruffet under denne sags indledende del.

19 Hvad angår overholdelsen af de tiltaltes ret til at få deres sag behandlet inden for en rimelig frist fastslog Domstolen i Kolev-dommens præmis 74, at det ligeledes tilkommer den forelæggende ret at afgøre, hvilke foranstaltninger der skal træffes for at sikre overholdelsen af denne ret, under hensyntagen til alle de processuelle midler, der er fastsat i national ret, vurderet som helhed og fortolket i lyset af EU-retten. I tilfælde, hvor flere løsninger kan overvejes med henblik på at give de forpligtelser, der følger af artikel 325, stk. 1, TEUF, fuld virkning, tilkommer det nævnte ret at vælge, hvilke af disse forskellige løsninger der vil kunne sikre den pågældende grundlæggende rettighed.

20 I domskonklusionens punkt 2 i Kolev-dommen fortolkede Domstolen artikel 6 og 7 i direktiv 2012/13, der fastsætter tiltaltes ret til information om tiltalen og til at få adgang til aktindsigt i materiale i sagen.

21 Nærmere bestemt fastslog Domstolen for det første, at dette direktivs artikel 6, stk. 3, ikke er til hinder for, at detaljeret information om tiltalen meddeles forsvaret efter indgivelsen af anklageskriftet for retten, men før denne har påbegyndt behandlingen af tiltalens realitet, og før de mundtlige forhandlinger indledes for retten eller endog efter indledningen af disse forhandlinger, men inden voteringsfasen, såfremt de informationer, der således er blevet meddelt, senere er blevet ændret, med forbehold for, at retten træffer alle de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at retten til forsvar og retten til en retfærdig rettergang overholdes.

22 For det andet fastslog Domstolen, at det i medfør af artikel 7, stk. 3, i direktiv 2012/13 tilkommer den nationale ret at sikre, at forsvaret har fået en reel mulighed for at få adgang til aktindsigt i materialet i sagen, idet en sådan adgang i givet fald vil kunne finde sted efter indgivelsen af anklageskriftet til retten, men inden denne påbegynder behandlingen af tiltalens realitet, og inden de mundtlige forhandlinger indledes eller endog efter indledningen af disse forhandlinger, men inden voteringsfasen, såfremt nye beviser er blevet tilføjet sagsakterne under retssagen, med forbehold for, at retten træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at retten til forsvar og retten til en retfærdig rettergang overholdes.

23 I domskonklusionens punkt 3 i Kolev-dommen foretog Domstolen en fortolkning af artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/48/EU af 22. oktober 2013 om ret til adgang til advokatbistand i straffesager og i sager angående europæiske arrestordrer og om ret til at få en tredjemand underrettet ved frihedsberøvelse og til at kommunikere med tredjemand og med konsulære myndigheder under frihedsberøvelsen (EUT 2013, L 294, s. 1).

24 Den forelæggende ret har anført, at den med kendelser af henholdsvis 13. juni og 14. september 2018 gennemførte henholdsvis domskonklusionens punkt 3 og 1 i Kolev-dommen.

25 Hvad derimod angår domskonklusionens punkt 2 i den nævnte dom var den forelæggende ret af den opfattelse, at den stod over for en national processuel bestemmelse, der hindrede punktets gennemførelse i den sag, som den skulle påkende.

26 Ifølge den forelæggende ret blev straffesagens retslige del allerede indstillet ved kendelse af 22. maj 2015, som var truffet på grundlag af strafferetsplejelovens artikel 249, og som i mellemtiden var blevet endelig. Den forelæggende ret var således i henhold til national ret forhindret i at træffe enhver efterfølgende foranstaltning, som gjorde det muligt for den i hovedsagen at anvende den fortolkning af direktiv 2012/13, som Domstolen anlagde.

27 Med henvisning til Kolev-dommens præmis 67 og 74 var den forelæggende ret dog af den opfattelse, at den skulle fortolke national ret således, at denne processuelle hindring ikke hindrede EU-rettens anvendelse.

28 Den forelæggende ret anførte i denne henseende, at en endelig afgørelse om indstilling af straffesagens retslige del har processuel betydning, idet den indebærer tilbagesendelse af sagen til anklagemyndigheden med henblik på foretagelse af processuelle handlinger, og ikke i sig selv giver de tiltalte materielle rettigheder. Retten var af den opfattelse, at en sådan afgørelse giver disse personer en fordel, for så vidt som sagen er udsat, som ikke kan forsvares, eftersom den fører til en tilsidesættelse af princippet om de tiltaltes ret til at få deres sag behandlet inden for en rimelig frist, således som det omhandles af Domstolen i Kolev-dommens præmis 70-74. Den anførte i øvrigt, at det under sagens retslige del ville være muligt at sikre alle processuelle rettigheder, som tilkommer de tiltalte i henhold til direktiv 2012/13, således som fortolket af Domstolen i Kolev-dommen.

29 På grundlag af disse betragtninger besluttede den forelæggende ret ved kendelse af 14. september 2018 at se bort fra den nationale bestemmelse, som ikke tillader at ændre en afgørelse om indstilling af den retslige del, der er truffet i henhold til strafferetsplejelovens artikel 249.

30 To af de tiltalte appellerede denne kendelse, der blev ophævet af appelinstansen, dels med den begrundelse, at Kolev-dommen ikke finder anvendelse med hensyn til en allerede afsluttet retslig del, dels, at Domstolen ikke havde taget stilling til foreneligheden af strafferetsplejelovens artikel 249 med artikel 325 TEUF.

31 Appelinstansen hjemviste sagen til den forelæggende ret med henstilling om at indstille den retslige del og sende sagen tilbage til anklagemyndigheden. Den forelæggende ret har præciseret, at den således står over for et udtrykkeligt forbud mod at anvende domskonklusionens punkt 2 i Kolev-dommen.

32 Den forelæggende ret har i denne henseende rejst tvivl om appelinstansens fortolkning af denne dom. Sidstnævnte ret støttede nemlig sin afgørelse på faktiske omstændigheder, der var kendt af Domstolen, da den afsagde sin dom, dvs. indstillingen af den retslige del ved kendelse den 22. maj 2015. Det er imidlertid netop henset til disse faktiske omstændigheder, at Domstolen udtrykkeligt angav den forelæggende rets mulighed for at gennemføre nævnte dom ved at indlede sagens retslige del og selv afhjælpe de processuelle uregelmæssigheder.

33 På denne baggrund har Spetsializiran nakazatelen sad (særlig domstol i straffesager) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal artikel 267 TEUF fortolkes således, at den bemyndiger den nationale domstol til at undlade at anvende en præjudiciel afgørelse i forbindelse med den hovedsag, i hvilken den er afsagt, idet den påberåber sig faktiske omstændigheder, som Domstolen tog hensyn til ved afsigelsen af den præjudicielle afgørelse?«

Det præjudicielle spørgsmål

34 Det skal indledningsvis bemærkes, at det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at den forelæggende ret ved kendelse af 22. maj 2015 truffet på grundlag af strafferetsplejelovens artikel 249 havde indstillet den retslige del i den i hovedsagen omhandlede straffesag, hvilket i medfør af national ret er til hinder

for, at den retslige del kan genoptages. I betragtning af, at en afgørelse truffet på et sådant grundlag medfører, at sagen sendes tilbage til anklagemyndigheden, kritiserede appelinstansen den forelæggende ret for den 14. september 2018 – som følge af Kolev-dommen – at have besluttet at se bort fra anvendelsen af strafferetsplejelovens artikel 249 for selv at afhjælpe de processuelle uregelmæssigheder, der havde fundet sted under sagens indledende del. Denne appelinstans pålagde ydermere på grundlag af nævnte artikel 249 den forelæggende ret at sende sagen tilbage til anklagemyndigheden.

35 Den forelæggende ret er imidlertid af den opfattelse, at et sådant forbud indebærer en manglende gennemførelse af domskonklusionens punkt 2 i Kolev-dommen.

36 Under disse omstændigheder skal det forelagte spørgsmål forstås således, at det nærmere bestemt ønskes oplyst, om artikel 267 TEUF, henset til den fortolkning af artikel 6, stk. 3, og artikel 7, stk. 3, i direktiv 2012/13, som Domstolen anlagde i domskonklusionens punkt 2 i Kolev-dommen, skal fortolkes således, at den er til hinder for en national retsforskrift, som forpligter den forelæggende ret til at rette sig efter et pålæg fra en højere retsinstans om at sende hovedsagen tilbage til anklagemyndigheden efter indstillingen af straffesagens retslige del med henblik på at afhjælpe processuelle uregelmæssigheder, der har fundet sted under denne sags indledende del.

37 Ifølge Domstolens faste praksis kræver artikel 267 TEUF, at den forelæggende ret sikrer den fulde virkning af den fortolkning af EU-retten, som Domstolen har foretaget i den præjudicielle dom (jf. i denne retning dom af 3.2.1977, Benedetti, 52/76, EU:C:1977:16, præmis 26, og af 5.7.2016, Ognyanov, C-614/14, EU:C:2016:514, præmis 28).

38 Med henblik på besvarelsen af det forelagte spørgsmål skal rækkevidden af Kolev-dommen med hensyn til fortolkningen af artikel 6, stk. 3, og artikel 7, stk. 3, i direktiv 2012/13, der er omhandlet i domskonklusionens punkt 2 i denne dom, i første omgang præciseres, dernæst skal det i anden omgang undersøges, om den i hovedsagen omhandlede nationale procesretlige bestemmelse, som er fastsat i strafferetsplejelovens artikel 249, og som i national retspraksis fortolkes således, at sagen – når først straffesagens retslige del er indstillet – flyttes fra retten og sendes tilbage til anklagemyndigheden med henblik på at afhjælpe processuelle uregelmæssigheder, der har fundet sted under denne sags indledende del, kan forhindre gennemførelsen af nævnte punkt 2.

39 Hvad for det første angår Kolev-dommens rækkevidde bemærkes, at i domskonklusionens punkt 2 i den nævnte dom, således som det fremgår af nærværende doms præmis 20-22, præciserede Domstolen nærmere bestemt det tidspunkt, hvor de processuelle rettigheder, der er fastsat i artikel 6, stk. 3, og artikel 7, stk. 3, i direktiv 2012/13, skal sikres, hvilket principielt er senest, inden retten i straffesager påbegynder behandlingen af tiltalens realitet, og inden de mundtlige forhandlinger indledes.

40 Det skal derimod fastslås, at Kolev-dommen hverken præciserer, hvilken national myndighed der skal sikre, at de tiltalte beskyttes af de pågældende rettigheder, eller hvilken procedure der skal følges i denne henseende.

41 Med hensyn til den nærmere fremgangsmåde for denne procedure angav Domstolen i denne doms præmis 98 højst, at det tilkommer den nationale ret at sikre en ligevægt mellem på den ene side overholdelsen af retten til forsvar og på den anden side nødvendigheden af at sikre en effektiv retsforfølgning og strafferetlig håndhævelse af lovovertrædelser, der skader Unionens finansielle interesser, og at sikre, at proceduren afvikles inden for en rimelig frist.

42 Det bemærkes, at en tilsvarende forpligtelse nødvendigvis påhviler den offentlige anklager under den indledende del af straffesagen.

43 I Kolev-dommens præmis 72 og 73 fastslog Domstolen desuden, at den rimelige karakter af en frist ikke kan fastlægges under henvisning til en bestemt maksimumgrænse, der fastsættes på abstrakt vis, men at den bør vurderes på grundlag af omstændighederne i den enkelte sag, såsom sagens betydning og kompleksitet eller de kompetente myndigheders og parternes adfærd, antallet af tiltalte samt varigheden og grovheden af de forhold, som disse personer er tiltalt for, idet sagens kompleksitet eller den omstændighed, at forsvaret har udvist forhalende adfærd, således vil kunne anvendes til at begrunde en frist, der ved første øjekast synes for lang.

44 Heraf følger, at Kolev-dommen ikke er til hinder for, at tiltaltes og deres advokats ret til at blive informeret om tiltalen og til at få aktindsigt i materiale i sagen sikres enten af anklagemyndigheden efter sagens tilbagesendelse med henblik på genoptagelse af den indledende del af straffesagen, eller af den forelæggende ret i forbindelse med sagens behandling for retten.

45 Det følger heraf, at Domstolen, i modsætning til, hvad den forelæggende ret har givet udtryk for med affattelsen af sit præjudicielle spørgsmål, i denne dom på ingen måde tog den omstændighed, at den retslige del af den i hovedsagen omhandlede straffesag var blevet indstillet af denne ret ved kendelse af 22. maj 2015, der var truffet på grundlag af strafferetsplejelovens artikel 249, i betragtning.

46 Tværtimod fremgår det af Kolev-dommens præmis 41 og 67, at den forelæggende ret i forelæggelsesafgørelsen selv havde overvejet muligheden for at indlede sagens retslige del, uanset afsigelsen af dens kendelse af 22. maj 2015. Domstolen tog således på ingen måde stilling til og endnu mindre underkendte appelinstansens fortolkning af strafferetsplejelovens artikel 249 som værende i strid med EU retten.

47 Hvad for det andet angår betydningen af denne nationale procesretlige bestemmelse for gennemførelsen af domskonklusionens punkt 2 i Kolev-dommen er det ubestridt, at kendelsen af 22. maj 2015, som den forelæggende ret traf på grundlag af denne bestemmelse, har haft til virkning, at straffesagens retslige del er blevet indstillet og sagen sendt tilbage til anklagemyndigheden. Det skal derfor undersøges, om en sådan regel kan forhindre de nationale retslige myndigheder, sådan som den forelæggende ret har udtrykt bekymring for, i at træffe enhver efterfølgende foranstaltning, som gør det muligt at anvende den fortolkning, der fremgår af nævnte punkt 2.

48 I denne henseende bemærkes, at Domstolen ikke, således som det fremgår af Kolev-dommens præmis 67 og 74, angav den nærmere konkrete fremgangsmåde for gennemførelsen af domskonklusionens punkt 2 inden for rammerne af hovedsagen. Den forelæggende rets indledning af sagens retslige del for selv at afhjælpe uregelmæssighederne er kun én blandt flere muligheder, som Domstolen nævnte i dommen, og valget af denne nærmere fremgangsmåde henhører nærmere bestemt under medlemsstaternes procesautonomi.

49 Under disse omstændigheder tilkommer det hver medlemsstat i sin nationale retsorden at fastsætte denne nærmere fremgangsmåde, dog på betingelse af, at disse nationale regler ikke må være mindre gunstige end dem, der gælder for tilsvarende interne forhold (ækvivalensprincippet), og at de i praksis ikke må gøre det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve de rettigheder, der er tillagt i henhold til EU-retten (effektivitetsprincippet) (jf. i denne retning bl.a. dom af 16.12.1976, Rewe-Zentralfinanz og Rewe-Zentral, 33/76, EU:C:1976:188, præmis 5 og 6, af 28.9.1994, Fisscher, C-128/93, EU:C:1994:353, præmis 39, og af 29.7.2019, Inter-Environnement Wallonie og Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen, C-411/17, EU:C:2019:622, præmis 171).

50 Det skal således efterprøves, om sagens tilbagesendelse til anklagemyndigheden med henblik på afhjælpning af processuelle uregelmæssigheder, der har fundet sted under den indledende del af straffesagen, kan være i strid med disse principper, henset til Domstolens fortolkning af artikel 6, stk. 3, og artikel 7, stk. 3, i direktiv 2012/13, i domskonklusionens punkt 2 i Kolev-dommen.

51 For det første bemærkes i denne henseende hvad angår ækvivalensprincippet, at det på ingen måde fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at appelinstansens pålæg til den forelæggende ret tilsidesætter dette princip.

52 Hvad for det andet angår effektivitetsprincippet bemærkes indledningsvis, at EU-retten ikke er til hinder for, at en forelæggende ret har pligt til at følge retningslinjer fra en højere retsinstans med hensyn til fortolkningen af national procesret med henblik på gennemførelsen af en præjudiciel dom, hvis disse retningslinjer navnlig ikke griber negativt ind i EU-rettens effektivitet, således som fortolket af Domstolen i den pågældende dom. Domstolen har således bl.a. fastslået, at på betingelse af, at den effektive beskyttelse af den enkeltes rettigheder i henhold til EU-retten sikres, tilkommer det ikke Domstolen at medvirke ved afgørelsen af de kompetencespørgsmål, som den nærmere afgrænsning af visse på EU-retten hvilende retspositioner nationalretligt kan give anledning til (jf. i denne retning dom af 30.9.2003, Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513, præmis 47).

53 Efter denne præcisering skal det fastslås, at det følger af effektivitetsprincippet, at den forelæggende ret ikke kan være forpligtet til at rette sig efter pålægget fra appelinstansen om tilbagesendelse af hovedsagen til anklagemyndigheden, hvis dette pålæg griber negativt ind i effektiviteten af artikel 6, stk. 3, og artikel 7, stk. 3, i direktiv 2012/13, således som fortolket af Domstolen i Kolev-dommen.

54 Det skal dog i denne henseende bemærkes, at selv om den retslige del af den i hovedsagen omhandlede straffesag er blevet indstillet, er dette ikke tilfældet for sagen i sin helhed, idet den er blevet sendt tilbage til anklagemyndigheden.

55 Der er intet grundlag for at antage, at hovedsagens tilbagesendelse til anklagemyndigheden kan gribe negativt ind i eller forhindre udøvelsen af de processuelle rettigheder, der er fastsat i artikel 6, stk. 3, og artikel 7, stk. 3, i direktiv 2012/13, og således gribe negativt ind i disse bestemmelsers effektive virkning, forudsat at anklagemyndigheden i forbindelse med den indledende del af straffesagen eller den forelæggende ret i forbindelse med sagens efterfølgende retslige del sikrer, at disse bestemmelser, således som de er fortolket af Domstolen i domskonklusionens punkt 2 i Kolev-dommen, anvendes.

56 Hvad angår de betænkeligheder, som den forelæggende ret har givet udtryk for med hensyn til de konsekvenser, der er forbundet med en sådan tilbagesendelse for sagsbehandlingens varighed, skal det fremhæves, og således som det fremgår af nærværende doms præmis 42, at det påhviler anklagemyndigheden, i lighed med den nationale domstol, under den indledende del af straffesagen at sikre en ligevægt mellem på den ene side overholdelsen af retten til forsvar og på den anden side nødvendigheden af at sikre en effektiv retsforfølgning og strafferetlig håndhævelse af lovovertrædelser, der skader Unionens finansielle interesser, og at sikre, at proceduren afvikles inden for en rimelig frist.

57 Det følger af samtlige ovenstående betragtninger, at det forelagte spørgsmål skal besvares med, at artikel 267 TEUF, henset til den fortolkning af artikel 6, stk. 3, og artikel 7, stk. 3, i direktiv 2012/13, som Domstolen anlagde i domskonklusionens punkt 2 i Kolev-dommen, skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for en national procesretlig bestemmelse, som forpligter den forelæggende ret til i den sag, der gav anledning til den nævnte dom, at efterkomme et pålæg fra en højere retsinstans om at sende sagen tilbage til anklagemyndigheden efter indstillingen af straffesagens retslige del med henblik på at afhjælpe processuelle uregelmæssigheder, der har fundet sted under denne sags indledende del, forudsat at disse EU-retlige bestemmelser, således som de blev fortolket af Domstolen i domskonklusionens punkt 2 i Kolev-dommen, overholdes i forbindelse med den indledende del af straffesagen eller i forbindelse med sagens efterfølgende retslige del.

Sagsomkostningerne

58 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Femte Afdeling) for ret:

Henset til den fortolkning af artikel 6, stk. 3, og artikel 7, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/13/EU af 22. maj 2012 om ret til information under straffesager, som Domstolen anlagde i domskonklusionens punkt 2 i dom af 5. juni 2018, Kolev m.fl. (C-612/15, EU:C:2018:392), skal artikel 267 TEUF fortolkes således, at den ikke er til hinder for en national procesretlig bestemmelse, som forpligter den forelæggende ret til i den sag, der gav anledning til den nævnte dom, at efterkomme et pålæg fra en højere retsinstans om at sende sagen tilbage til anklagemyndigheden efter indstillingen af straffesagens retslige del med henblik på at afhjælpe processuelle uregelmæssigheder, der har fundet sted under denne sags indledende del, forudsat at disse EU-retlige bestemmelser, således som de blev fortolket af Domstolen i domskonklusionens punkt 2 i dommen i sagen Kolev m.fl., overholdes i forbindelse med den indledende del af straffesagen eller i forbindelse med sagens efterfølgende retslige del.

Underskrifter